KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 09.08.2005
KOM(2005) 367 v konečnom znení

Návrh

ROZHODNUTIA RADY,

ktorým sa ruší rozhodnutie 2001/131/ES o ukončení konzultácií s Haiti podľa článku 96 Dohody o partnerstve AKT-ES

(predložená Komisiou)

ODÔVODNENIE

Rozhodnutia podľa článku 96

Po zmanipulovaných voľbách v roku 2000 a so zreteľom na situáciu v Haiti, ktorá nie je v súlade s demokratickými princípmi Dohody z Cotonou, Rada Európskej únie sa 29. januára 2001 v súlade s článkom 96 ods. 2 písm. c) Dohody z Cotonou rozhodla prijať vhodné opatrenia, podľa ktorých bola pomoc Haiti čiastočne pozastavená (žiadna priama podpora rozpočtu pre haitskú vládu), notifikácia 9. pridelenia finančných prostriedkov EDF (239 mil. eur) bola zrušená a zvyšné finančné prostriedky z 8. EDF (84,4 mil. eur) boli presmerované na priamy prínos pre haitský ľud. EÚ podmienila normalizáciu vzťahov s Haiti splnením podmienok stanovených v rezolúcii OAS č. 822, pokiaľ ide organizáciu slobodných a spravodlivých volieb.

Rozhodnutie z roku 2001 bolo revidované a účinne presmerované 21. januára 2002 rozhodnutím 2002/131/ES, 10. januára 2003 rozhodnutím 2003/53/ES a 22. decembra 2003 rozhodnutím 2003/916/ES.

Politická situácia na Haiti sa dramaticky zmenila v roku 2004 odchodom vtedajšieho prezidenta Aristida. Rýchly politický vývoj (ktorého hlavné body sú zhrnuté nižšie) si vyžadoval dôkladné prehodnotenie situácie a 24. septembra 2004 bolo prijaté rozhodnutie 2004/681/ES, ktorým sa zmenilo a doplnilo rozhodnutie 2001/131/ES. Toto rozhodnutie je platné do 31. decembra 2005, ale po šiestich mesiacoch si vyžaduje revíziu. Týmto rozhodnutím sa v skutočnosti zrušili všetky predchádzajúce opatrenia (ktorými bolo pridelených 95,6 mil. eur) s jedinou výnimkou, ktorou je podpísanie 9. národného indikatívneho programu EDF, ktorý sa začne realizovať v prípade, ak sa národné voľby uskutočnia v súlade s rezolúciou OAS č. 822 a ak ich príslušné haitské inštitúcie a medzinárodné spoločenstvo uznajú za slobodné a spravodlivé. V súčasnosti sa usudzuje, že pokrok v prechodnom období k demokraticky zvolenej vláde, ktorý sa začal vytvorením dočasnej vlády v roku 2004 a ktorý bude viesť k miestnym, legislatívnym a prezidentským voľbám na jeseň roku 2005, poskytuje dôvod na revíziu súčasného rozhodnutia a na zrušenie zostávajúcich opatrení uvedených nižšie, čo bude predstavovať konkrétnu pomoc pre dočasnú vládu v tomto náročnom období a stimul na rešpektovanie volebného procesu.

Východisková situácia

Pretrvávajúce obdobie násilia a krviprelievania na začiatku roku 2004 viedlo k odchodu prezidenta Aristida 29. februára 2004. Predseda najvyššieho súdu Boniface Alexandre zložil prísahu ako dočasný prezident a dočasná vláda na čele s Gerardom Latortuom zložila prísahu 17. marca 2004. Dočasná vláda sa zaviazala zorganizovať slobodné a spravodlivé voľby v priebehu 18 mesiacov. Podľa súčasného plánu sa majú voľby konať na jeseň roku 2005; miestne voľby 9. októbra 2005, potom legislatívne (parlamentné voľby) a prezidentské voľby v dvoch kolách 13. novembra a 18. decembra 2005, aby mohol zvolený prezident nastúpiť do úradu 7. februára 2006. Dočasná haitská vláda sa zaviazala venovať prvoradú pozornosť obnoveniu ovzdušia bezpečnosti a dôvery, čo sa pokladá za rozhodujúce pre demokratizáciu tejto krajiny. Rezolúciami OSN z 29. februára 2004 a z 30. apríla 2004 bolo schválené vytvorenie Medzinárodných dočasných síl a neskôr stabilizačných síl (MINUSTAH), ktoré začali činnosť 1. júna pod brazílskym velením, s cieľom stabilizovať bezpečnostnú situáciu a pomáhať dočasnej vláde v demokratizačnom procese. Mandát pre MINUSTAH bol

predĺžený do konca júna 2005, kým nebudú v Bezpečnostnej rade ukončené diskusie o ďalšom predĺžení, pravdepodobne na obdobie 12 mesiacov.

Po neformálnych konzultáciách v máji 2004, o ktoré požiadala Rada, predseda vlády Latortue zaslal list vtedajšiemu komisárovi pre rozvoj P. Nielsonovi, v ktorom uviedol **záväzky svojej vlády** pre prechodné obdobie vo viacerých oblastiach. V apríli 2005 predložila Komisia skupine krajín AKT pri Rade správu v súlade s požiadavkami rozhodnutia, ktoré sa má po šiestich mesiacoch podrobiť revízii. Správa, v ktorej sa opisuje situácia so zreteľom na tieto záväzky, bola vypracovaná v spolupráci s veľvyslanectvami členských štátov EÚ v Port-au-Prince. V marci 2005 komisár L. Michel navštívil Haiti a mal rozsiahle konzultácie s cieľom posúdiť situáciu priamo na mieste. Bezpečnostná rada OSN vyslala v apríli 2005 na Haiti misiu a generálny tajomník OSN predložil v máji 2005 správu o stabilizačnej misii OSN na Haiti. **Všetky uvedené správy poskytujú v zásade podobný obraz situácie na Haiti.**

Súčasná situácia

V politickej oblasti sa 7. apríla začal národný dialóg a zmierovací proces. Zabezpečenie kompletnosti tohto dialógu však vzbudzuje isté obavy, keďže strana bývalého prezidenta Aristida sa na ňom naďalej odmieta zúčastniť napriek tomu, že prezident sa údajne usiluje presvedčiť Lavalasovcov, aby sa na dialógu zúčastnili. Množstvo malých politických strán sa postupne zlučuje do väčších politických subjektov v súvislosti s nadchádzajúcimi voľbami.

Harmonogram volieb, spomenutý vyššie, údajne pokračuje podľa plánu. Priamu zodpovednosť za voľby má Dočasná volebná rada, ktorá má silnú podporu od MINUSTAH-u. UNDP a OAS koordinujú pomoc pri organizácii volieb, pričom OAS sa zameriava najmä na oblasť registrácie voličov. Celkový rozpočet na voľby je v súčasnosti 62 mil. US$ a má byť pokrytý z príspevkov darcov. EÚ prisľúbila celkom 18 mil. eur. Komisia pripravuje vyslanie pozorovacej misie na voľby. Na financovanie pozorovacej misie budú okrem uvedených 18 mil. eur vyčlenené ďalšie prostriedky.

Bezpečnostná situácia je naďalej neistá a spôsobuje vážne obavy vzhľadom na opakované narastajúce prejavy násilia, vraždenie, únosy a ozbrojené lúpeže. Haitská štátna polícia je veľmi slabá a nemala čas preorientovať sa zo svojej skorumpovanej minulosti tak, aby mohla podstatne ovplyvniť bezpečnostnú situáciu. Preto MINUSTAH poskytuje významnú pomoc a usiluje sa udržiavať situáciu pod kontrolou. Je zrejmé, že mandát a zdroje MINUSTAH-u, tak ľudské, ako aj materiálne, treba posilniť, aby boli účinnejšie, a takéto návrhy sú v súčasnosti predmetom diskusie v BR OSN.

V oblasti ľudských práv nastalo isté zlepšenie, keďže porušovanie ľudských práv, ktoré bolo politikou predchádzajúcej vlády, určite nie je súčasťou diskusií dočasnej vlády. Narastajúci počet ozbrojených bánd v krajine a kultúra beztrestnosti, ktorá existuje zásluhou skorumpovaných jednotlivcov v bezpečnostných silách, a mimoriadne nedostatky v súdnom systéme sú však prekážkami v úsilí o výrazné zlepšenie v oblasti ľudských práv. EK pracuje spolu so CIDA na programe posilnenia súdneho systému, pričom iní darcovia, vrátane členských štátov EÚ, sú v tomto smere takisto aktívni.

Niektoré operácie, aj keď pomerne zriedkavé, na **odzbrojenie ozbrojených skupín,** najmä skupín zložených z bývalých príslušníkov armády, sa už začali, konkrétne v oblasti Haitského mysu, a bude ich treba urýchliť v rámci vytvárania takej úrovne bezpečnosti, ktorá je potrebná na uskutočnenie volieb.

Medzinárodná pomoc pre Haiti

Dočasná vláda má silnú podporu všetkých kľúčových subjektov na Haiti, vrátane Spojených štátov, Francúzska, Španielska a niektorých latinskoamerických štátov a medzinárodných orgánov ako napr. OSN, OAS, Svetová banka, MMF, Medziamerická rozvojová banka a iné. Vzťahy s CARICOM-om, ktoré boli napäté pre podmienky súvisiace s odchodom prezidenta Aristida, sa postupne zlepšujú.

Medzinárodní darcovia a dočasná vláda prijali Rámec dočasnej spolupráce (ICF): rámec, ktorý bol použitý ako základný dokument pre konferenciu darcov vo Washingtone v júli 2005. Pri tejto príležitosti bol poskytnutý dar v celkovej výške 1,2 miliardy US$, pričom najväčší jednotlivý dar venovala EÚ. V marci 2005 bola v Cayenne zorganizovaná Medzinárodná konferencia o Haiti. Pri tejto príležitosti darcovia zopakovali svoju priamu pomoc tým, že znovu prisľúbili rovnaké dary ako v roku 2004 vo Washingtone a zaviazali sa, že urýchlia vyplatenie finančnej pomoci s cieľom prejaviť solidaritu s Haiti a umožniť haitskému obyvateľstvu, aby malo konkrétny prínos z procesu pokračujúcich politických zmien.

Kanadská vláda v podobnom duchu organizuje 16.-17. júna v Montreale Medzinárodnú konferenciu o Haiti, na ktorej budú podporovatelia Haiti prerokúvať otázky týkajúce sa bezpečnosti a stability, volieb a poskytovania pomoci.

Ekonomické oživenie

Medzinárodný menový fond pozitívne zhodnotil úsilie haitskej vlády o ekonomické oživenie. Aj keď sa v správe uvádza, že oživenie predstavuje pomalý proces vzhľadom na ťažké všeobecné podmienky v krajine, v správe sa zároveň uznáva, že úsilie vlády vyústilo do poklesu inflácie, stabilizácie výmenného kurzu a čistého nárastu v medzinárodných rezervách. Výsledky v rámci MMF a SMP (významný vplyv na trhu) boli v období apríl – september 2004 uspokojivé, všetky kvantitatívne ciele boli splnené so značnými rezervami a v štrukturálnych opatreniach sa dosiahol dobrý pokrok[1]. Potom nasledoval EPCA v období október 2004 – september 2005. Aj v tomto prípade bola väčšina kvantitatívnych cieľov splnená a štrukturálne opatrenia boli uplatnené. Haiti uhradilo nedoplatky Svetovej banke a umožnilo tak, aby SB schválila rýchlu upravenú platobnú operáciu. Schodky v príjmoch a oneskorenia v akciách financovaných darcami si však vyžiadali revíziu rozpočtu a nútenú zmenu v stanoveniach priorít vo výdavkoch, aby sa zabezpečila maximálna podpora ekonomického oživenia. Podľa článku IV správy predpokladá MMF na obdobie 2005/2006 reálny rast HDP na úrovni 3% a infláciu 10%. Úlohou na ďalšie obdobie bude udržať nárast na úrovni 4 percent a vytvárať vládne príjmy potrebné na financovanie podstatného zlepšenia inštitucionálnych kapacít v oblasti sociálnych služieb a vo verejnom sektore. „Rozhodujúcimi predpokladmi budú úspešné voľby, národné zmierenie a pokračujúca pomoc od darcov.“[1]

Návrh Komisie

Komisia posúdila politickú situáciu a situáciu v oblasti ľudských práv, a hoci stav ešte vždy nie je optimálny, pomaly sa zlepšuje. Na druhej strane úsilie o dodržanie záväzkov súvisiacich s harmonogramom volieb; dobré výsledky vlády v procese ekonomického oživenia, ktorý je rozhodujúci v boji proti chudobe, ktorá vyvoláva nespokojnosť, násilie a neistotu; narastajúce

[1] Správa MMF o roku 2005, článok 4, konzultácie.

prejavy podpory haitského ľudu a dočasnej vlády od medzinárodného spoločenstva; nie zanedbateľné lehoty, ktoré sa vyžadujú na vypracovanie a vlastné vyplácanie programov rozvojovej pomoci, všetky tieto dôvody viedli Komisiu k predloženiu návrhu, aby zostávajúce opatrenie v článku 96, týkajúce sa uvoľnenia 72 mil. eur z 9. EDF, bolo zrušené.

Komisia navrhuje, aby sa v liste predsedovi vlády Haiti, ktorým sa oznamuje zrušenie týchto opatrení, zdôraznil význam, ktorý EÚ prikladá demokracii, právnemu štátu, dobrej správe vecí verejných a ľudským právam, a skutočnosť, že EÚ podporuje haitskú vládu, aby vydržala v úsilí o dodržanie záväzkov, ktoré na seba vzala vo vzťahu k EÚ a k haitskému ľudu.

Únia bude naďalej pozorne sledovať vývoj v Haiti prostredníctvom pokračujúceho a intenzívnejšieho politického dialógu v rámci Dohody z Cotonou s dočasnou vládou a s novou vládou, ktorá sa vytvorí na základe výsledkov nadchádzajúcich volieb.

Návrh

ROZHODNUTIA RADY,

ktorým sa ruší rozhodnutie 2001/131/ES o ukončení konzultácií s Haiti podľa článku 96 Dohody o partnerstve AKT-ES

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na Dohodu o partnerstve AKT-ES[2], ktorá nadobudla platnosť 1. apríla 2003, najmä na jej článok 96,

so zreteľom na vnútornú dohodu medzi predstaviteľmi vlád členských štátov, ktorí sa zišli v rámci zasadnutia Rady, o opatreniach, ktoré sa majú prijať, a o postupoch, ktoré sa majú dodržať pri vykonávaní Dohody o partnerstve AKT-ES[3], najmä na jej článok 3,

so zreteľom na návrh Komisie,[4]

keďže:

(1) Na základe rozhodnutia 2001/131/ES[5] bola finančná pomoc poskytnutá Haiti čiastočne pozastavená v rámci „vhodných opatrení“, ako ich stanovuje článok 96, ods. 2 písm. c) Dohody o partnerstve krajín AKT-ES.

(2) Rozhodnutie 2004/681/ES, ktorého platnosť sa skončí 31. decembra 2005, stanovuje kontrolu opatrení po šiestich mesiacoch.

(3) V marci 2005 pracovná skupina vytvorená predsedníctvom Európskej únie na Haiti, Európskou komisiou a predstaviteľmi členských štátov na Haiti vypracovala hodnotiacu správu o pokroku dosiahnutom v oblasti osobitných záväzkov prijatých haitskou vládou s cieľom dosiahnuť súlad s článkom 9 Dohody z Cotonou, najmä pokiaľ ide o oblasť ľudských práv, demokratických princípov a právneho štátu, aby sa krajina vrátila k ústavnému a demokratickému režimu bez obmedzenia.

(4) Súčasná situácia na Haiti vzbudzuje vážne obavy, pokiaľ ide o bezpečnosť, rešpektovanie ľudských práv a chudobu. Táto situácia bola potvrdená v správe misie Bezpečnostnej rady Organizácie spojených národov v apríli 2005. Medzinárodné spoločenstvo však niekoľko ráz potvrdilo svoj záväzok podporovať dočasnú vládu a haitský ľud v ich úsilí o demokraciu a hospodársky a sociálny rozvoj.

---

2 Ú. v. EÚ L 317, 15.12.2000, s. 3.
3 Ú. v. EÚ L 317, 15.12.2000, s. 376.
4 Ú. v. EÚ C [...] [...], s. [...]
5 Ú. v. EÚ L 48, 17.2.2001, s. 31. Rozhodnutie naposledy zmenené a doplnené rozhodnutím 2004/681/ES (Ú. v. EÚ L 311, 8.10.2004, s. 30).

(5) Dočasná vláda si zasluhuje dôveru Európskej únie, pokiaľ ide o zabezpečenie politickej transformácie najmä zorganizovaním slobodných a spravodlivých volieb pri plnom rešpektovaní oznámeného harmonogramu volieb,

ROZHODLA TAKTO:

Článok 1

Rozhodnutie 2001/131/ES sa ruší.

Príloha sa nahrádza textom prílohy k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Toto rozhodnutie sa uverejní v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 3

Európsky parlament je v plnom rozsahu a okamžite informovaný o tomto rozhodnutí.

V Bruseli […]

Za Radu
predseda

PRÍLOHA

List dočasnej vláde na Haiti

Vážený pán,

Európska únia prikladá veľkú dôležitosť ustanoveniam článku 9 Dohody z Cotonou. Partnerstvo AKT-ES je založené na rešpektovaní ľudských práv, zásad demokracie a právneho štátu, ktoré sú základnými prvkami uvedenej dohody a tvoria teda základ pre vzťahy medzi nami.

Európska únia v tomto zmysle pozorne sleduje transformáciu na Haiti, ktorá sa začala vymenovaním novej dočasnej vlády na Haiti pod Vaším vedením, ktorá zložila prísahu 17. marca 2004 po rozsiahlom konzultačnom procese založenom na pláne CARICOM/OAS.

12. mája 2004 sa v Bruseli uskutočnili rokovania medzi Vami a Európskou komisiou s cieľom preskúmať politický program dočasnej vlády vzhľadom na obnovenie demokratického a ústavného režimu. Európska únia vzala na vedomie Vaše záväzky, najmä pokiaľ ide o zlepšenie situácie v oblasti ľudských práv, zavedenie demokratických princípov, vrátane uskutočnenia slobodných a spravodlivých volieb, právneho štátu a dobrej správy vecí verejných, ako je uvedené vo Vašom liste Európskej komisii z 25. mája 2004. Tieto záväzky, ktoré sú stále platné, by mali postupne viesť k väčšej politickej stabilite na Haiti.

Európska únia pozorne sleduje vývoj na Haiti vo všetkých oblastiach a zohráva veľmi aktívnu úlohu v úsilí medzinárodného spoločenstva pomáhať krajine na jej ambicióznej a náročnej púti k demokratickému režimu. Sme pevne presvedčení, že haitský ľud má právo na lepší život v bezpečnom a stabilizovanom Haiti, kde sa plne rešpektujú demokratické princípy, ľudské práva, právny štát a dobrá správa vecí verejných.

Európska únia, ako viete, zohrala vedúcu úlohu pri formulovaní a prijímaní Rámca dočasnej spolupráce a bola najväčším jednotlivým darcom pri prijímaní záväzkov pre rozvoj Haiti na Washingtonskej konferencii v roku 2004. Odvtedy sa dosiahol veľký pokrok a finančné toky postupne dosahujú želanú úroveň, keďže schopnosť krajiny prijímať finančnú a technickú pomoc sa zväčšila.

Európska únia veľmi úzko spolupracovala so všetkými hlavnými medzinárodnými subjektmi a vyjadrila plnú podporu misii OSN na Haiti, MINUSTAH-u, a jej veľkému úsiliu pomôcť vláde a haitskej štátnej polícii pri zavedení bezpečnosti a stability, ktoré sú pre krajinu nevyhnutné, aby mohla dospieť k voľbám na jeseň roku 2005 a aby mohla úspešne uplatňovať programy trvalo udržateľného rozvoja.

Európska únia vyhodnotila prostredníctvom vlastných zdrojov a prostredníctvom správ Bezpečnostnej rady o Haiti pokrok, ktorý sa dosiahol v politickej a ekonomickej oblasti, a rozhodla, aby opatrenia prijaté podľa rozhodnutia boli zrušené. Podľa týchto opatrení sa mal po národných voľbách a s novou, demokraticky zvolenou vládou podpísať národný indikatívny program pre Haiti v rámci 9. EDF. V súčasnosti prebieha plánovanie 9. EDF s Vašou vládou a NIP sa podpíše, hneď ako bude dokončené toto programové plánovanie. Je dôležité, aby tento proces postupoval rýchlo, aby sa aj akcie, ktoré s ním súvisia a ktoré prinesú úžitok haitskému ľudu, mohli rýchlo zrealizovať.

Pre úspech tejto spolupráce je nevyhnutné, aby sa prostredníctvom dobrej správy vecí verejných a prostredníctvom opatrení zameraných na rozvoj kapacít riadenia pomoci zabezpečila zosilnená absorpčná kapacita na prijímanie pomoci, ktorá v súčasnosti chýba. Spôsoby realizácie budú prispôsobené schopnosti krajiny primerane spravovať verejné financie.

Európska únia bude pozorne sledovať ďalší vývoj v demokratizačnom procese, najmä pokiaľ ide o plnenie záväzkov dočasnej vlády v oblasti ľudských práv, národného dialógu, demokratických princípov, riadenia hospodárstva a krokov k miestnym, národným a prezidentským voľbám. Vítame oznámenie o harmonograme volieb, podľa ktorého sa miestne voľby uskutočnia v októbri 2005 a národné a prezidentské voľby v dvoch kolách v novembri a decembri 2005, čo umožní novej vláde prevziať úrad vo februári 2006. Európska únia je pevne presvedčená, že nič nesmie spôsobiť oneskorenie v tomto harmonograme volieb, a poskytuje pomoc na volebný proces vo výške 18 mil. eur. Okrem toho Európska únia uvažuje o vyslaní volebnej pozorovacej misie.

Únia bude naďalej pozorne sledovať vývoj na Haiti prostredníctvom pokračujúceho a intenzívnejšieho politického dialógu v rámci Dohody z Cotonou s dočasnou vládou a s novou vládou, ktorá sa vytvorí na základe výsledkov nadchádzajúcich volieb.

Prijmite, prosím, výraz našej najhlbšej úcty.

Brusel

Za Komisiu

Za Radu

predseda